

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय विस्तार,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई-४०० ०३२
Email ID:- do.asthahte-mh@gov.in

क्रमांक :- संकीर्ण-२०२५/ प्र.क्र. ८२/समन्वय

दिनांक :- १७ ऑगस्ट, २०२६.

प्रति,

१. संचालक (उच्च शिक्षण), उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२. संचालक (तंत्र शिक्षण), तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
३. संचालक (कला), कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
४. संचालक (ग्रंथालय), ग्रंथालय संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

विषय- २१ ऑगस्ट, २०२६ "जलसंधारण दिन" आणि दि. १५ ऑगस्ट, २०२६ ते दि. २१ ऑगस्ट, २०२६ "जलसंधारण सप्ताह व १५ ऑगस्ट, २०२६ ते २६ जानेवारी, २०२७ अभियान" दरम्यान जलसंधारण अभियान राबविणेबाबत .

सोबत मृद व जलसंधारण विभागाचे क्रमांक जशिअ-२०२५/ प्र.क्र. ७०/जल-७, दिनांक १२/८/२०२६ चे पत्र व त्यासोबतचे शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण-२०२५/ प्र.क्र. ७० (ई-१३३४६७१)/ जल-७, दिनांक ७/८/२०२६ चे पत्र पाठविण्यात येत आहे.

२. राज्याचे माजी मुख्यमंत्री श्री. सुधाकरराव नाईक यांचा जन्मदिवस २१ ऑगस्ट "जलसंधारण दिन" म्हणून व्यापक लोकसहभागद्वारे राज्यभर साजरा करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे. यानिमित्ताने "Save Soil. Save Water. Secure Tomorrow" ह्या थिमद्वारे राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यात २१ ऑगस्ट रोजी "महा वॉकेथॉन वॉक फॉर वॉटर" आणि १५ ऑगस्ट ते २१ ऑगस्ट "जलसंधारण सप्ताह" दरम्यान "मृद व जलसंवर्धन रिल्स स्पर्धा" आयोजित करून जलसंधारणाचा संदेश सर्वसामान्य नागरिक, विद्यार्थी, युवक-युवती, महिला, शेतकरी आणि विविध सामाजिक घटकांपर्यंत प्रभावीपणे पोहोचविण्याचे नियोजन करण्यात आले आहे.
३. त्यानुषंगाने, वरील कार्यक्रमांमध्ये विद्यार्थ्यांना उत्स्फूर्तपणे सहभागी होण्याकरीता या विभागाच्या अधिपत्याखालील महाविद्यालये / विद्यापीठे / शैक्षणिक संस्था यांना खालील निर्देश देण्यात येत आहेत.

१) "महा वॉकेथॉन वॉक फॉर वॉटर"

दिनांक २१ ऑगस्ट रोजी शाश्वत विकासासाठी मृदसंधारण व जलसंधारण राज्यव्यापी जनजागृती करून जलसंवर्धनाला लोकचळवळीचे स्वरूप देण्यासाठी "महा वॉकेथॉन वॉक फॉर वॉटर" या उपक्रमामध्ये महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांचा सहभाग सुनिश्चित करण्याकरीता आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

२) "मृद व जलसंवर्धन रिल्स स्पर्धा" चे आयोजन

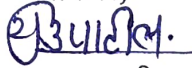
१५ ते ३० वयोगटातील युवक/ युवतींच्या कल्पकतेचा उपयोग करून इन्स्टाग्रामचा वापर करून, महाराष्ट्राच्या कानाकोपऱ्यात मृद व जलसंधारणाबाबत व्यापक जनजागृती निर्माण करण्यासाठी राज्यव्यापी आयोजित "Reel for soil and water conservation" स्पर्धामध्ये महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना सहभागी होण्याकरीता प्रोत्साहित करावे.

३) जलसंधारण अभियान राबविणेबाबत

१५ ऑगस्ट, २०२६ ते २६ जूनवारी, २०२७ या कालावधीत जलसंधारण अभियान दरम्यान महाविद्यालयांमध्ये खालील कार्यक्रम घेण्यात यावेत.

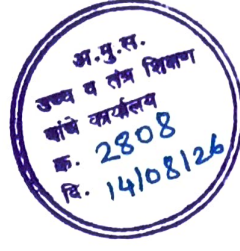
- I. निबंध स्पर्धा (जलसंधारणाचे महत्त्व, पाण्याचे महत्त्व, जल है तो कल है, जलसंवर्धन उपाय, घरातील पाण्याचा वापर - Water Budget).
- II. चित्रकला/ पोस्टर स्पर्धा जलसंवर्धन उपाय, पाणी बचत उपाय. Rainwater Harvesting.
- III. वाद-विवाद स्पर्धा: विषय- जलसंधारण शासनाची जबाबदारी कि जनतेची जबाबदारी. इतर
- IV. एक शाळा- एक शोषखड्डा उपक्रम राबविणे
- V. सर्व शाळांमध्ये पाणी बचतीचे महत्त्व विद्यार्थ्यांना सांगणे.
- VI. जलमित्र / जलदूत घोषित करणे.
- VII. २१ ऑगस्ट रोजी शाळेत मा. सुधाकरराव नाईक यांच्या फोटोस पुष्पहार अर्पण करून अभिवादन करणे.
- VIII. २१ ऑगस्ट रोजी मृद व जलसंधारणाची शपथ घेणे,
- IX. २१ ऑगस्ट रोजी प्रमाणपत्र / सन्मानचिन्ह / पुरस्कार वितरण करणे,
- X. २१ ऑगस्ट रोजी गावातील किंवा शहरातील जलतज्ञ/प्रतिष्ठीत व्यक्ती यांस प्रमुख पाहूणे म्हणून आमंत्रित करणे.

४. तरी मृद व जलसंधारण विभागाने दिनांक २१ ऑगस्ट, २०२६ रोजी आयोजित केलेल्या "महा वॉकेथॉन वॉक फॉर वॉटर" आणि १५ ऑगस्ट, २०२६ ते २१ ऑगस्ट, २०२६ "जलसंधारण सप्ताह " दरम्यान "मृद व जलसंवर्धन रिल्स स्पर्धा" मध्ये विद्यार्थ्यांचा सहभाग सुनिश्चित करावा तसेच जलसंधारण अभियान दरम्यान वरील कार्यक्रम राबविण्यात यावेत.

आपला,

(युवराज उ.पाटील)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. मंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव.
- २) अपर मुख्य सचिव (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे स्वीय सहायक
- ३) सर्व सह सचिव/ उपसचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ४) निवडनस्ती, समन्वय कक्ष

विषय:- २१ ऑगस्ट “जलसंधारण दिन” आणि “जलसंधारण सप्ताह/ अभियान” साजरा करणेबाबत.

संदर्भ:- मृद व जलसंधारण विभाग, शा. नि. क्र. संकीर्ण-२०२५/ प्र.क्र.७०(ई-१३३४६७१)/ जल-७, दि.०३.०७.२०२६ आणि दि.०७.०८.२०२६.

आदरणीय मध्ये,

पाणी हे ग्रामीण भागासोबतच शहरी भागातील पिण्याच्या पाण्यासह सर्वांगीण विकासासाठी अत्यावश्यक आहे. त्यामुळे जलसंधारणाची चळवळ केवळ शासकीय योजनांपुरती मर्यादित न राहता शहरी व ग्रामीण नागरिकांच्या लोकसहभागातून व्यापक जनचळवळ होणे आवश्यक आहे. जलसंधारणाची मोठी चळवळ उभी करणारे राज्याचे माजी मुख्यमंत्री श्री. सुधाकरराव नाईक यांचा जन्मदिवस २१ ऑगस्ट “जलसंधारण दिन” म्हणून व्यापक लोकसहभागाद्वारे राज्यभर साजरा करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

यानिमित्ताने “Save Soil, Save Water, Secure Tomorrow” ह्या थिमद्वारे राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यात २१ ऑगस्ट रोजी “महा वॉकेथॉन- वॉक फॉर वॉटर” आणि १५ ऑगस्ट ते २१ ऑगस्ट “जलसंधारण सप्ताह” दरम्यान “मृद व जलसंवर्धन रिल्स स्पर्धा” आयोजित करून जलसंधारणाचा संदेश सर्वसामान्य नागरिक, विद्यार्थी, युवक-युवती, महिला, शेतकरी आणि विविध सामाजिक घटकांपर्यंत प्रभावीपणे पोहोचविण्याचे नियोजन करण्यात आले असून त्याबाबतचा शासन निर्णय दि.०७.०८.२०२६ रोजी निर्गमित करण्यात आला आहे.

आजचा नवयुवक हा भारताचे उज्ज्वल भविष्य आहे. यास्तव, त्यांना या वयातच जलसंधारणाचे महत्त्व पटवून दिले तर शाश्वत विकासाकरिता त्यांचा मोलाचा वाटा असणार आहे. महाविद्यालयीन मुला-मुलींच्या सर्वांगीन विकास आणि पर्यावरणाबाबत जबाबदारीची जाणीव निर्माण होण्याकरिता उक्त नमूद “महा वॉकेथॉन- वॉक फॉर वॉटर” आणि “मृद व जलसंवर्धन रिल्स स्पर्धा” या कार्यक्रमांत सर्व शाळांमधील इयत्ता ८वी ते इयत्ता १२ वी मधील सर्व विद्यार्थ्यांना उत्स्फूर्तपणे सहभागी होण्याकरिता आपल्या स्तरावर सर्व शाळांना निर्देश द्यावेत, अशी आपणांस विनंती आहे.

सर्व महाविद्यालयांमधील विद्यार्थ्यांच्या उत्स्फूर्त सहभागामुळे “महा वॉकेथॉन” व “मृद व जलसंवर्धन रिल्स स्पर्धा” हा केवळ एकदिवसीय कार्यक्रम न राहता जलसंधारणाची दीर्घकालीन लोकचळवळ उभी करण्याचे माध्यम म्हणून राबविणे आवश्यक असून आपल्या सक्रिय सहभागामुळे आणि मार्गदर्शनामुळे राज्यातील नागरिकांमध्ये “पाणी अडवा, पाणी जिरवा, जलयुक्त महाराष्ट्र घडवा” हा संदेश प्रभावीपणे पोहोचून जलसंधारणाची लोकचळवळ अधिक बळकट होईल, असा मला विश्वास आहे.

आपला विश्वासू
जितेंद्र पापळकर
(जितेंद्र पापळकर)

प्रति,

श्री. बी. वेणूगोपाल रेड्डी,

अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

अ.श. (विरी)

उ.श. नि.म.

३/८

२१ ऑगस्ट “जलसंधारण दिन” आणि
“जलसंधारण सप्ताह/ अभियान”
साजरा करणेबाबत अतिरिक्त सूचना.

**महाराष्ट्र शासन
मृद व जलसंधारण विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.७० (E-१३३४६७१)/ जल-७
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : ०७ ऑगस्ट, २०२६

वाचा: मृद व जलसंधारण विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०२५/ प्र.क्र.७० (E-१३३४६७१)/
जल-७, दि.०३.०७.२०२६

प्रस्तावना :

राज्यातील अनेक भागामध्ये खालावलेली भूजल पातळी आणि पाणी टंचाई वर कायमस्वरूपी उपाय म्हणून, मोठ्या धरणावर अवलंबून राहण्याऐवजी पाणलोट विकास आणि भूजल पुर्नभरणावर भर देण्यासाठी “पाणी अडवा, पाणी जिरवा” हा मूलमंत्र देत राज्यात जलसंधारणाची मोठी चळवळ माजी मुख्यमंत्री सुधाकररावजी नाईक यांनी उभी केली. त्यांच्या जलसंधारण क्षेत्रातील उल्लेखनीय कार्यामुळे त्यांचा जन्मदिवस २१ ऑगस्ट हा “जलसंधारण दिन” म्हणून राज्यात साजरा करणेबाबत शासन निर्णय दि.०३.०७.२०२६ अन्वये निर्णय घेण्यात आला आहे.

२. मृदसंधारण व जलसंधारण हे शेती, पर्यावरण व शाश्वत विकासाचा पाया आहे. माती आणि पाणी हे नैसर्गिक संसाधने एकमेकांवर अवलंबून असून भविष्यातील पिढीसाठी त्यांचे रक्षण करणे अत्यंत आवश्यक आहे. जनसमृदायामध्ये याबाबतची जागरुकता वाढविणे गरजेचे असून आजच्या युवा पिढीला याचे महत्व पटवून देणे आवश्यक आहे.

३. राज्यात “जलसंधारण दिन” साजरा करताना राज्यातील युवा पिढीचा सहभाग वाढविण्याकरिता आणि क्षेत्रीय स्तरावर नियोजनबद्ध कार्यक्रम करण्याकरिता अतिरिक्त सूचना देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :

शाश्वत विकासासाठी मृदसंधारण व जलसंधारण हे आवश्यक असून त्याचे महत्व पटवून देण्याकरिता राज्यात दि.१५ ऑगस्ट, २०२६ ते दि.२१ ऑगस्ट, २०२६ दरम्यान “जलसंधारण सप्ताह” आणि दि.१५ ऑगस्ट, २०२६ ते दि.२६ जानेवारी, २०२७ दरम्यान “जलसंधारण अभियान” आयोजित करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. **२१ ऑगस्ट रोजी** शाश्वत विकासासाठी मृदसंधारण व जलसंधारणाबाबत राज्यव्यापी जनजागृती करून जलसंवर्धनाला लोकचळवळीचे स्वरूप देण्यासाठी **“महा वॉकेथॉन- वॉक फॉर वॉटर” (“Maha Walkathon-Walk for Water”)** या उपक्रमाचे राज्यातील सर्व ३६ जिल्ह्यात आयोजन करण्यात यावे.

- a) **Theme:** Save Soil, Save Water, Secure Tomorrow
- b) **घोषवाक्य:** पाणी अडवा, पाणी जिरवा, जलयुक्त महाराष्ट्र घडवा.
- c) **कार्यक्रमाचे स्वरूप:** राज्यातील सर्व ३६ जिल्ह्यात २१ ऑगस्ट रोजी कमाल ३ किलोमीटर (महा वॉकेथॉन) चालणे. **मृद व जलसंधारणाची शपथ** घेणे.
- d) सदर कार्यक्रमाच्या आयोजनाची आणि कार्यक्रम यशस्वी करण्याची जबाबदारी शासन निर्णय, दि.१३.०२.२०२६ अन्वये गठित **जिल्हास्तरीय मृद व जलसंधारण समितीचे अध्यक्ष म्हणून जिल्हाधिकारी महोदयांची** राहिल. २१ ऑगस्ट रोजी खाली नमूद केल्याप्रमाणे सर्वांना निमंत्रित करण्यात यावे.
- e) **विशेष निमंत्रित :** मा.मुख्यमंत्री, मा.उपमुख्यमंत्री (नगरविकास), मा.उपमुख्यमंत्री (राज्यउत्पादन शुल्क), मा.सर्व मंत्री, मा.सर्व राज्यमंत्री, मा. राज्यसभा/ लोकसभा/ विधानपरिषद/ विधानसभा सदस्य, सर्व जिल्हापरिषद अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, सर्व मा. महापौर/ उपमहापौर, सर्व नगराध्यक्ष/ उपनगराध्यक्ष, सर्व जिल्हापरिषद/ पंचायत समिती/ ग्रामपंचायत सदस्य, सर्व महानगरपालिका/ नगरपालिका/ नगरपंचायत सदस्य आणि इतर स्थानिक लोकप्रतिनिधी.
- f) **सहभागी अधिकारी:** मुख्य सचिव, सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व विभागीय आयुक्त, सर्व जिल्हाधिकारी, सर्व महापालिका आयुक्त, सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व पोलीस आयुक्त/पोलीस अधिक्षक, सर्व शासकीय अधिकारी व कर्मचारी, सर्व निमशासकीय अधिकारी व कर्मचारी,
- g) **इतर सहभागी:** जिल्ह्यातील नामांकित व प्रतिष्ठीत व्यक्ती/ डॉक्टर/ कलाकार/ उद्योजक, जिल्ह्यातील राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय खेळाडू, जिल्ह्यातील सर्व महाविद्यालयीन व शालेय विद्यार्थी, NCC, NSS, माय भारत, नेहरु युवा केंद्र, भारत स्काऊट्स अँड गाईड्स, रेड क्रॉस,होमगार्ड ,स्वयंसेवी संस्था, रोटरी क्लब सदस्य, लायन्स क्लब सदस्य, रनिंग क्लब सदस्य, सायकलिंग क्लब सदस्य, उद्योग व व्यापारी संघटना, CSR भागीदार कंपन्या, विविध क्रीडा संघटना, गुड मॉर्निंग ग्रुप्स, विविध व्यायाम शाळा, स्वयंसेवी संस्था, महिला, राज्याचे नागरिक.
- h) **स्पर्धेसाठी वयोगट:** वय १५ वर्षे व त्यावरील सर्व पुरुष व महिला स्पर्धक सहभागी होण्यास पात्र राहतील.
- i) **राज्यस्तरावरील कार्यक्रम:** २१ ऑगस्ट रोजी मुंबई मध्ये आयोजित करावा.
- j) **महा वॉकेथॉन मार्ग:** संबंधीत जिल्हाधिकारी यांनी याबाबत नियोजन करावे.

- k) **नोंदणी:** QR आधारित ऑनलाईन नोंदणी, २१ ऑगस्ट रोजी **महा वॉकेथॉन** मध्ये सहभागी प्रत्येक व्यक्तीस ई-प्रमाणपत्र.
- l) **साहित्य:** प्रत्यक्ष सहभागी व्यक्तीस टि-शर्ट, कॅप, मी जलदूत बॅज देण्यात यावा.
- m) **वेळापत्रक:**
- सकाळी ६.०० वाजेपर्यंत - कार्यक्रम स्थळी आगमन
 - सकाळी ६.१५ वा.- वॉर्म अप
 - सकाळी ६.४५ वा.- मृद व जलसंधारणाची शपथ
 - सकाळी ७.०० वा.- मान्यवरांमार्फत हिरवा झेंडा दाखवून महा वॉकेथॉन ला प्रारंभ.
 - सकाळी ८.०० वा.- महा वॉकेथॉन समाप्त.
 - सकाळी ८.३० वा.- संदेश, पुरस्कार वितरण व आभार.
- n) महा वॉकेथॉनमध्ये प्रथम पाच विजेत्यास जिल्हास्तरावर सन्मानचिन्ह जिल्हाधिकारी महोदयांमार्फत देण्यात यावे.
- o) जिल्हाधिकारी कार्यालयामार्फत पिण्याचे पाणी, वैद्यकीय मदत, पोलीस बंदोबस्त, वाहतुक नियंत्रण आणि आपत्कालीन सुविधा देणेबाबत नियोजन करण्यात यावे.
- p) **प्रसिध्दी:** सदर कार्यक्रमाची प्रसिध्दी व्यापक स्वरूपात करण्यात यावी. प्रसिध्दीसाठी सोशल मिडीया वर #MahaWalkathon, #WalkForWater, #SaveSoilSaveWater हे हॅशटॅग वापरण्यात यावे.
- q) जिल्हाधिकारी महोदयांमार्फत जिल्ह्यातील प्रत्येक विभागाला निश्चित सहभागी संख्या देण्यात यावी. उदाहरणार्थ: शालेय शिक्षण विभाग- ३००० विद्यार्थी, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग-२००० विद्यार्थी, NCC / NSS / MY Bharat-१५०० सहभागी, शासकीय अधिकारी व कर्मचारी- १००० सहभागी, स्वयंसेवी संस्था व नागरिक- ५००० सहभागी. अशा प्रकारे प्रत्येक जिल्ह्यात किमान १०,००० ते १५,००० सहभागी सहज नोंदवता येतील आणि सदर कार्यक्रमास व्यापक लोकचळवळीचे स्वरूप प्राप्त होईल.
- r) सदर कार्यक्रमाच्या प्रचार, प्रसिध्दी, बक्षिसे व साहित्य वाटपासाठी माहिती व जनसंपर्क संचालनालयाच्या माध्यम आराखडा नियोजन व अंमलबजावणी समितीने मान्यता दिलेली संस्था राज्यभरात जिल्हाधिकारी महोदयांना सहकार्य करेल.
- s) **महा वॉकेथॉन**साठी QR Code, ई-प्रमाणपत्र, प्रमाणपत्रावरील युनिक नंबर, प्रमाणपत्रावरील स्वाक्षरी याबाबतची कार्यवाही माहिती व जनसंपर्क संचालनालयाने मान्यता दिलेल्या संस्थेमार्फत करण्यात येईल.

३. तसेच, १५ ऑगस्ट ते २१ ऑगस्ट या **जलसंधारण सप्ताह** दरम्यान राज्यातील सर्व ३६ जिल्ह्यात **मृद व जलसंवर्धन रिल्स स्पर्धा**चे आयोजन करण्यात यावे.

a) **उद्दिष्ट**- महाराष्ट्रातील १५ ते ३० वयोगटातील युवक-युवतींच्या कल्पकतेचा उपयोग करुन Instagram च्या माध्यमातून महाराष्ट्राच्या कानाकोप-यात मृद व जलसंधारणाबाबत व्यापक जनजागृती निर्माण करण्यासाठी राज्यव्यापी “Reel for Soil and Water Conservation” स्पर्धा आयोजित करण्यात यावी.

b) **Theme:** Save Soil, Save Water, Secure Tomorrow

c) सोशल मिडीया वर हे **#SaveSoilSaveWater** **हॅशटॅग** वापरण्यात यावे. यामुळे एकाच हॅशटॅगखाली विक्रमी संख्येने Reels तयार होऊन मोठ्या डिजिटल सहभागाची नोंद होईल.

d) **स्पर्धेचे स्वरूप:**

- स्पर्धा महाराष्ट्रातील सर्व ३६ जिल्ह्यांमध्ये जिल्हास्तरावर आयोजित करण्यात यावी.
- पात्र वयोगट — १५ ते ३० वर्षे.
- प्रत्येक स्पर्धकाने ३० ते ६० सेकंदांची Instagram Reel तयार करावी.
- व्हिडीओ/ रीलच्या सुरुवातीला व्हिडीओ/ रीलचा उद्देश, स्वतःचे संपूर्ण नाव, जिल्ह्याचे नाव नमूद करावे.
- Reel स्वतःच्या Public Instagram Account वर पोस्ट करावी.
- मृद व जलसंधारण विभागाच्या अधिकृत Instagram Account ला Tag करणे बंधनकारक राहिल.
- अधिकृत हॅशटॅग #SaveSoilSaveWater वापरणे अनिवार्य राहिल.

e) स्पर्धेसाठी माहिती व जनसंपर्क संचालनालयाने मान्यता दिलेल्या संस्थेमार्फत एक अधिकृत QR Code तयार करण्यात येईल. QR Scan केल्यानंतर — नोंदणी → Reel Link Submit → जिल्हा निवड → Verification → सहभाग प्रमाणपत्र अशी सोपी प्रक्रिया असेल. Instagram हॅशटॅगबरोबर स्वतंत्र डिजिटल नोंदणी केल्यामुळे शासनाकडे प्रत्येक सहभागीची अधिकृत नोंद उपलब्ध राहिल.

f) **रील्स अपलोड करण्याचा कालावधी:** १५ ऑगस्ट ते १९ ऑगस्ट.

g) ह्या स्पर्धेत सहभागी होणा-यास जास्तीस जास्त ३ रील अपलोड करता येतील.

h) **Reel साठी संभाव्य विषय:**

माती संवर्धन, पाणी बचत, मृदसंधारण, जलसंधारण, मातीची धूप रोखणे, पावसाच्या पाण्याचे संकलन, शेततळे, बंधारे, पाणलोट क्षेत्र विकास, वृक्षारोपण, पर्यावरण संरक्षण, गावातील यशस्वी मृद व जलसंधारण कामे, पारंपरिक मृद व जलसंधारण पद्धती, माती व पाणी वाचविण्याच्या नाविन्यपूर्ण कल्पना, आजचे संवर्धन — उद्याचे सुरक्षित भविष्य

- i) रिल्स बनवितांना Storytelling, Acting, Music, Dance, Animation, AI Creative, Comedy, Short Film, Before-After, Drone Visuals किंवा अन्य नाविन्यपूर्ण पद्धतींचा वापर करता येईल.
- j) मात्र Reel चा मुख्य संदेश माती आणि पाणी संवर्धनाशी संबंधित असणे आवश्यक राहिल.
- k) गुणांकन पद्धती:
- विषय व संदेश — ३० गुण
 - कल्पकता — २५ गुण
 - प्रभावी सामाजिक संदेश — २० गुण
 - सादरीकरण व तांत्रिक गुणवत्ता — १५ गुण
 - Instagram Engagement — १० गुण
 - एकूण — १०० गुण
 - केवळ Likes किंवा Followers वर विजेता निश्चित न करता तज्ज्ञ परीक्षण आणि Social Media Engagement या दोन्हीचा समतोल ठेवण्यात यावा.
 - उक्त गुणांकानुसार विजेत्याची निवड जिल्हाधिकारी महोदयांनी करावी.
- l) पुरस्कार: जिल्हास्तरावर महाराष्ट्र युवा जलदूत या नावाने सन्मानचिन्ह व प्रशस्तीपत्रकासहित खालील ३ पुरस्कार २१ ऑगस्ट रोजी देण्यात यावे.
- प्रथम पुरस्कार — रु. २५,०००/-
 - द्वितीय पुरस्कार — रु. १५,०००/-
 - तृतीय पुरस्कार — रु. १०,०००/-
 - उत्कृष्ट सहभागींना ई-प्रमाणपत्र देण्यात यावे.
- m) युवकांपर्यंत पोहोचण्यासाठी जिल्ह्यातील विद्यापीठे व महाविद्यालये, शाळा, NSS, NCC, नेहरू युवा केंद्र, क्रीडा व युवक संस्था, स्वयंसेवी संस्था, पर्यावरण संस्था, Instagram Creators, YouTubers, Social Media Influencers यांचे सहकार्य घ्यावे.
- n) रील्स प्रचारासाठी मुख्य संदेश:
- “एक Reel... मातीसाठी !, एक Reel... पाण्यासाठी !, एक Reel... सुरक्षित भविष्यासाठी !”
- o) या उपक्रमाचे उद्दिष्ट केवळ स्पर्धा आयोजित करणे नसून युवकांच्या माध्यमातून मृद व जलसंधारणाची विक्रमी डिजिटल लोकचळवळ निर्माण करणे हे असेल. १ लाख युवक- १ लाख रिल्स- मृद व जलसंधारणाचा एकच संदेश असे स्वरूप स्पर्धेचे राहिल.

४. उक्त नमूद स्पर्धासोबतच १५ ऑगस्ट ते २६ जानेवारी या जलसंधारण अभियान दरम्यान राज्यातील सर्व ३६ जिल्ह्यात शाळा व महाविद्यालयांमध्ये खालील कार्यक्रम घेण्यात यावे. उत्कृष्ट कामगिरी करणा-या शाळा व महाविद्यालयांना आणि उत्कृष्ट सादरीकरण करणा-या विद्यार्थ्यांना २६ जानेवारी रोजी पालकमंत्र्यांच्या हस्ते प्रशस्तीपत्रक व सन्मानचिन्ह देण्यात यावे.

- a) निबंध स्पर्धा (जलसंधारणाचे महत्त्व, पाण्याचे महत्त्व, जल है तो कल है, जलसंवर्धन उपाय, घरातील पाण्याचा वापर- Water Budget).
- b) चित्रकला/ पोस्टर स्पर्धा- जलसंवर्धन उपाय, पाणी बचत उपाय, Rainwater Harvesting.
- c) वाद-विवाद स्पर्धा: विषय- जलसंधारण शासनाची जबाबदारी कि जनतेची जबाबदारी, इतर
- d) एक शाळा- एक शोषखड्डा उपक्रम राबविणे.
- e) सर्व शाळांमध्ये पाणी बचतीचे महत्त्व विद्यार्थ्यांना सांगणे.
- f) जलमित्र/ जलदूत घोषित करणे.
- g) २१ ऑगस्ट रोजी शाळेत मा. सुधाकरराव नाईक यांच्या फोटोस पुष्पहार अर्पण करून अभिवादन करणे,
- h) २१ ऑगस्ट रोजी मृद व जलसंधारणाची शपथ घेणे,
- i) २१ ऑगस्ट रोजी प्रमाणपत्र/ सन्मानचिन्ह/ पुरस्कार वितरण करणे,
- j) २१ ऑगस्ट रोजी गावातील किंवा शहरातील जलतज्ञ/प्रतिष्ठीत व्यक्ती यांस प्रमुख पाहूणे म्हणून आमंत्रित करणे.
- k) शाळा व महाविद्यालयांमध्ये उक्त उपक्रम यशस्वी होण्याकरिता जिल्हा क्रिडा अधिकारी, शिक्षण अधिकारी यांवर जिल्हाधिकारी महोदयांनी जबाबदारी सोपवावी.

५. पाणी हे ग्रामीण भागासोबतच शहरी भागातील नागरिकांसाठी मुलभूत निकड आहे. सबब, १५ ऑगस्ट ते २६ जानेवारी या जलसंधारण अभियान दरम्यान क्षेत्रिय स्तरावर खालील कार्यक्रम घेण्यात यावेत.

- a) ग्रामीण भागात व शहरी भागात मृद व जलसंधारण कामांचे भूमीपूजन/ लोकार्पण/ जलपूजन करणे.
- b) केंद्र शासनाच्या कॅच द रेन पोर्टल वर अद्यावत कामांचे स्थळी भेट देणे.
- c) अमृत सरोवरला भेट देणे. सरोवराच्या आसपास वृक्षारोपण करणे.
- d) हरित महाराष्ट्र समृद्ध महाराष्ट्र करण्यासाठी ग्रामीण भागात व शहरी भागात वृक्षारोपण करणे.
- e) एक पेड मॉॅं के नाम अभियान राबविणे.
- f) लोकसहभागतातून कामे करणे (नाला/ तलाव/ विहीर/ पाझर तलाव स्वच्छता).
- g) शेततळे/ शेतबंधारे/ CCT/ Deep CCT यांची पाहणी करून फोटो काढणे.

- h) याकरीता, ग्रामपंचायत, नगरपालिका, महानगरपालिका क्षेत्रात महानगरपालिका आयुक्त, मुख्याधिकारी व ग्राम विकास अधिकारी यांवर जिल्हाधिकारी महोदयांनी जबाबदारी सोपवावी.
- i) वृक्षारोपणासाठी क्षेत्रीय स्तरावर सामाजिक वनीकरण, वनीयभाग आणि कृषि विभागाने मुक्कलक रंगे उपलब्ध करून द्यावी, तशा सूचना जिल्हाधिकारी महोदयांनी द्याव्यात.

६. जलसंधारण सप्ताह काळावधीत आणि २१ ऑगस्ट रोजी खालील नमूद मृद व जलसंधारणाची शपथ घेण्यात यावी.

“मी, महाराष्ट्राचा सुजाण व जागरूक नागरिक म्हणून, आज अशी शपथ घेतां/घेतं की— माती आणि पाणी ही निसर्गाची अमूल्य संपत्ती आहे, याची जाणीव ठेवून त्यांच्या संवर्धनासाठी मी सदैव कटिबद्ध राहीन. पाण्याचा प्रत्येक थेंब जपेन, पाण्याचा अपव्यय टाळेन आणि “पाणी अडवा, पाणी जिरवा” हा संदेश कृतीतून समाजापर्यंत पोहोचवेन.

पाणलोट विकास, मृद व जलसंधारण, पावसाच्या पाण्याचे संकलन आणि भूजल पुनर्भरणाच्या उपक्रमांमध्ये सक्रिय सहभाग घेईन व इतरांनाही प्रेरित करीन. “माती वाचवा, पाणी जपा, सुरक्षित भविष्य घडवा” हा संकल्प मनाशी बाळगून, जलसमृद्ध, दुष्काळमुक्त व शाश्वत जलयुक्त महाराष्ट्र घडविण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाच्या प्रयत्नांना सदैव साथ देईन. चला माती वाचवू — पाणी जपू! जलसमृद्ध महाराष्ट्र घडवू! जय हिंद! जय महाराष्ट्र!”

७. जिल्हास्तरीय मृद व जलसंधारण समितीचे अध्यक्ष म्हणून जिल्हाधिकारी महोदयांची जबाबदारी

- a) राज्यातील सर्व ३६ जिल्ह्यात “महा वॉकथॉन- वॉक फॉर वॉटर” (“Maha Walkathon-Walk for Water”) या उपक्रमाचे आयोजन करणे.
- b) जलसंधारण सप्ताह/ अभियान दरम्यान राज्यातील सर्व ३६ जिल्ह्यात मृद व जलसंवर्धन रिल्स स्पर्धांचे आयोजन करणे.
- c) उक्त कार्यक्रमात जिल्ह्यातील कृषी, ग्राम विकास, महसूल व वन, जलसंपदा, पाणी पुरवठा आणि स्वच्छता, रोहयो, शिक्षण या विभागांच्या अधिकारी/कर्मचारी यांचा सक्रिय सहभाग असेल, याबाबत सर्वाना जिल्हास्तरावरून सूचना देणे.
- d) जलसंधारण सप्ताह/ अभियान दरम्यान राज्यातील सर्व ३६ जिल्ह्यात शाळा व महाविद्यालयांमध्ये आणि क्षेत्रीय स्तरावर ग्रामपंचायत, नगरपालिका, महानगरपालिका क्षेत्रात, विविध शासकिय

कार्यलयांमध्ये उक्त नमूद कार्यक्रम आयोजित करणे आणि मृद व जलसंवर्धनबाबत जनजागृती घडविणे.

- c) जिल्हास्तरावर भूमीपूजन/ लोकार्पण/ जलपूजन करावयाच्या कामांची/ स्थळांची जागा निश्चित करणे, लोकसहभागातून करावयाची कामे निश्चित करणे, वृक्षारोपण करावयाच्या स्थळांची जागा निश्चित करणे.
- f) जलसंधारण सप्ताह/ अभियान यशस्वी करण्यासाठी आणि राज्यस्तरावर जनजागृती करण्यासाठी मृद व जलसंधारण विभागाच्या अखत्यारितील विविध योजनांतर्गत काम करणा-या स्वयंसेवी संस्था यांचा सक्रीय सहभाग नोंदविण्यासाठी आवश्यक सूचना देणे.
- g) विविध शाळा, महाविद्यालये आणि शासकीय कार्यालये यांनी आयोजित केलेले कार्यक्रम व इतर माहिती आणि त्याचे फोटो संकलित करून शासनास उपलब्ध करून देणे.
- h) सदर कार्यक्रमाच्या यशस्वी करण्यासाठी माहिती व जनसंपर्क संचालनालयाच्या माध्यम आराखडा नियोजन व अंमलबजावणी समितीने मान्यता दिलेली संस्था आणि **मृद व जलसंधारण विभागाचे सर्व अधिकारी राज्यभरात जिल्हाधिकारी महोदयांना सहकार्य** करतील.

८. २१ ऑगस्ट जलसंधारण दिन आयोजन जिल्हा माहिती अधिकारी यांच्या व माहिती व जनसंपर्क संचालनालयाकडून कार्यारंभ आदेश प्राप्त संस्थेच्या समन्वयाने करण्यात यावे. २१ ऑगस्ट जलसंधारण दिनाच्या आयोजनासाठी होणारा खर्च मागणी क्र. झेडएच-३, मुख्य लेखाशिर्ष २४०२- मृद व जलसंधारण, १०२- मृद संधारण, (०१) मृद व जलसंधारण, (०१)(०१) पाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रम प्रसिध्दी व पारीतोषिक (कार्यक्रम), २६- जाहिरात व प्रसिध्दी, २४०२ ए १९३ खाली सन २०२६-२७ मधील मंजूर तरतुदीतून भागविण्यात यावा.

९. २१ ऑगस्ट जलसंधारण दिनाच्या आयोजनासाठी होणारा खर्च करण्यास माहिती व जनसंपर्क संचालनालयाच्या माध्यम आराखडा नियोजन व अंमलबजावणी समितीच्या मान्यतेस अनुसरून मान्यता देण्यात येत आहे.

१०. प्रस्तुत प्रचार व प्रसिध्दी कार्यक्रम राबविण्यासाठी खर्च करतांना शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय/ आदेश/ परिपत्रके यानुसार तसेच वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र. विअप्र/१०१३/प्र. क्र. ३०/२०१३/विनियम, दि. १७.०४.२०१५ अन्वये निर्गमित केलेल्या वित्तिय प्राधिकारानुसार नमूद अटी व शर्तीचे पालन करावे. तसेच, उद्योग विभागाच्या खरेदी धोरणानुसार विहित तरतुदी व कार्यपद्धतीचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

११. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२६०८०७१९१६४३०४२६ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजिटल स्याक्षरीने साक्षात्कृत करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

DEVENDRA PANDIT
BHAMARE

(देवेंद्र भामरे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मा. सभापती, विधान परिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ३) मा. अध्यक्ष, विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ४) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मा. उपमुख्यमंत्री (नगरविकास) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा. उपमुख्यमंत्री (राज्य उत्पादन शुल्क, क्रीडा) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) मा. मंत्री, मृद व जलसंधारण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) सर्व मा. मंत्री/ राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) मा. राज्यमंत्री, मृद व जलसंधारण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधान सभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ११) सर्व सन्माननीय राज्यसभा/लोकसभा सदस्य.
- १२) सर्व सन्माननीय विधानपरिषद/विधानसभा सदस्य.
- १३) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
- १४) सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) महालेखापाल (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता) - १/२, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर.
- १६) सर्व विभागीय आयुक्त.
- १७) सर्व जिल्हापरिषद अध्यक्ष, उपाध्यक्ष/
- १८) सर्व मा. उपमहापौर/महापौर.
- १९) सर्व जिल्हाधिकारी.
- २०) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
- २१) सर्व महानगरपालिका आयुक्त.
- २२) आयुक्त, मृद व जलसंधारण, छत्रपती संभाजीनगर.
- २३) सर्व पोलीस आयुक्त/ पोलीस अधिक्षक,
- २४) सर्व नगराध्यक्ष, उपनगराध्यक्ष /
- २५) सर्व जिल्हापरिषद, ग्रामपंचायत सदस्य / पंचायत समिती /
- २६) सर्व महानगरपालिकानगरपंचायत सदस्य / नगरपालिका /
- २७) संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई.
- २८) सर्व वरिष्ठ कोषागार अधिकारी/जिल्हा कोषागार अधिकारी,
- २९) जल-७, निवड नस्ती.

Report on Soil and Water Conservation Activities

G. N. Khalsa College, Matunga – NSS Unit

Walkathon – “A Walk for Water”

As part of the efforts to create awareness about the importance of **soil and water conservation**, the NSS volunteers of **G. N. Khalsa College, Matunga, Mumbai**, participated in a **Walkathon titled “A Walk for Water”** at Worli Promenade, Mumbai.

The activity aimed to raise awareness among students and the public about the need for water conservation, the sustainable use of water resources, and the protection of the environment. The walk commenced at Worli Milk Dairy, proceeded through the Madras Wadi Subway, followed the Coastal Walking Track, and concluded at the Worli Promenade.

More than 150 NSS volunteers and students from various colleges participated enthusiastically in the Walkathon. The participation of students from different institutions helped create a collective message regarding the importance of conserving water and using natural resources responsibly.

Our five NSS volunteers actively participated in the awareness walk and demonstrated their commitment towards environmental protection and sustainable development. The event also provided an opportunity for students to understand that conservation of water is closely connected with the protection of soil, ecosystems, and other natural resources.

Oath-Taking Activity

As a part of the awareness programme, an oath-taking activity was also conducted on the college campus. Students took an oath expressing their commitment towards the conservation and judicious use of water and natural resources.

The activity encouraged students to adopt responsible practices in their daily lives and to motivate others to contribute towards water conservation. The oath-taking programme reinforced the message that every individual has an important role to play in protecting and conserving water resources.

Our NSS students are actively involved in **theme-based Reel-making** that will be uploaded on social media to create public awareness.

Through such awareness and community-oriented activities, the NSS Unit of G. N. Khalsa College, Matunga continues to encourage students to become responsible citizens and active contributors to environmental sustainability.

Walkathon at Worli

Students taking an oath to use water and natural resources

https://docs.google.com/videos/d/1UmrYjZ660CwoCOcBXuJT4Qus7O4BR8k6ZB7bA_pJfg/edit?scene=id.p#scene=id.p (Link for Video of oath to use water and natural resources)

By:
NSS Unit
G N Khalsa College, Matunga